

Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhalledf Consuelo Scerri Herrera, LL.D., Dip Matr., (Can)

Appell Nru: 91 / 2020

Il-Pulizija

(Spettur Bernard Charles Spiteri)

vs.

Saviour Micallef

Illum 27 ta' Jannar 2022

Il-Qorti,

Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellat Saviour Micallef, ta' sebgħa u hamsin (57) sena, iben Felix u Clementa nee' Galea, imwieded ir-Rabat, Ghawdex fid-9 ta' Jannar 1962, residenti fil-fond numru 68, Triq il-Kunsill Civiku, Rabat, Ghawdex u detentur tal-karta' tal-identita' bin-numru 1962 (G), akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli:

nhar it-18 ta' April 2018 għall-habta ta' 9:25a.m. u / jew fil-granet ta' qabel, waqt li kien qiegħed isir xogħol ta' struzzjoni u / jew taht is-supervizjoni tiegħu gewwa fond bin-numru 3, fi Pjazza Indipendenza, Rabat, Ghawdex u / jew fil-vicinanze;

1. B'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tiegħu, jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti kkaguna hsara jew għamel hsara jew għarraq hwejjeg haddiehor, mobbli jew immobbli u dana ai dannu tas-

Sovrintendenza tal-Patrimonju Kulturali u / jew il-Gvern ta' Malta u dan bi ksur tal-Artikoli 328 tal-Kapitolu 9;

2. U aktar talli fl-istess data, hin, lok u cirkustanzi xjentement jew b'negligenza, nuqqas ta' hila jew ta' osservanza ta' regolamenti kkaguna dannu lil jew qered proprjeta' kulturali sew jekk tali proprjeta' hija jew mhix registrata skont l-Att Dwar il-Patrimonju Kulturali u dan bi ksur tal-Artikolu 70 (1) (a) tal-Kapitolu 445;
3. U aktar talli fl-istess data, hin, lok u cirkustanzi wettaq xoghlijiet ta' zvilupp jew halla li jitwettqu xoghlijiet ta' zvilupp taht ir-responsabbilta' tieghu, li permezz taghhom twaqqaq parti mill-fortifikazzjoni ta' madwar ic-Cittadella liema struttura hija skedata skont l-Avviz numru 427 mahrug fil-Gazzetta tal-Gvern ta' nhar is-27 ta' Gunju 1995 u dan kollu bi ksur tal-provvedimenti tal-Artikolu 103 (1) (b) tal-Att dwar l-Ippjanar tal-Izvilupp (tal-Kap. 552) ;
4. Il-Qorti giet mitluba sabiex barra milli tapplika l-piena skont il-ligi, tordna lill-imputat sabiex ihallas l-ispejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra tal-esperti, ai termini tal-Artikoli 532A, 532B u 533 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali ta' nhar is-16 ta' Settembru, 2021, fejn il-Qorti ma sabitx lill-imputat hati tal-imputazzjonijiet migjuba kontrih u minnhom illiberatu.

Rat ir-rikors tal-appell tal-appellant Avukat Generali, ipprezentat fir-Registru ta' din l-Onorabli Qorti nhar l-14 t'Ottubru, 2021, fejn talab lil din l-Onorabli Qorti Joghghobha thassar u tirrevoka s-sentenza appellata u minflok, in vista tal-konsiderazzjonijiet imsemmija aktar 'l fuq f'dan l-umli appell, tghaddi sabiex issib l-

appellat hati, skond il-ligi, tat-tlett imputazzjonijiet dedotti fil-konfront tieghu w konsegwentement tinfliggi fuqu l-piena idonea skond il-ligi.

Rat l-atti kollha tal-kaz.

Rat illi l-aggravju huma cari u manifest u jikkonsisti fis-segwenti:

Illi fit-28 ta' Settembru, 2021 ir-rikorrent ircieva minghand il-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali l-atti processwali fl-ismijiet premessi u hassu aggravat bihom b'mod car u manifest hekk kif ser jigi spjegat aktar 'il quddiem f' dan ir-rikors.

L-EWWEL AGGRAVJU

Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-aggravji l-ohra, fl-umli fehma tal-esponent is-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fl-ismijiet premessi nhar is-16 ta' Settembru 2021 hija nulla w dana minhabba nuqqas ta' formalità jew minhabba htigiet ta' procedura;

Illi l-appellant umilment jissottometti illi huwa qieghed iressaq dan l-aggravju a tenur tal-Artikolu 413 (1) (b) (viii) tal-Kodici Kriminali li jikkontempla kazijiet fejn "id-decizjoni tal-qorti inferjuri hija nulla minhabba nuqqas ta' formalita' jew minhabba htigiet ta' procedura";

Illi l-aggravju tal-Avukat Generali f' dan ir-rigward huwa car u manifest, u dan stante illi l-atti processwali huma difettuzi u ghaldaqstant is-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fis-16 ta' Settembru, 2021 fl-ismijiet premessi hija nulla;

Illi dan stante illi, fl-umli fehma tal-esponent, **it-tieni imputazzjoni** migjuba kontra l-appellat kienet tesorbita l-kompetenza originali tal-Qorti tal-Magistrati, u dan *konsiderando* li taht Artikolu 70 (1) tal-Att Dwar il-Patrimonju Kulturali, kull min jinsab hati taht l-istess artikolu tal-ligi jehel multa jew prigunerija ghal terminu li ma jaqbizx **sitt (6) snin**, jew ghal dik il-multa u prigunerija;

Illi skond Artikolu 370 (4) tal-Kodici Kriminali,¹ l-Qorti tal-Magistrati qatt ma setghet tikkonverti ruhha minn Qorti Istrutturja ghal Qorti ta' Gudikatura Kriminali minghajr il-kunsens tal-Avukat Generali f' kaz li d-delitt li bih l-imputat ikun akkuzat huwa wiehed li ghalih hemm piena ta' prigunerija ghal zmien **ta' aktar minn sentejn izda mhux aktar minn sitt snin**;

Illi fil-fatt ma jirrizulta mkien mill-atti processwali tal-kawza odjerna li l-Avukat Generali kien ta l-kunsens tieghu sabiex l-appellat, jekk irid, ikun gudikat bi procedura sommarja, u lanqas ma jirrizulta mill-atti li l-appellat innifsu ta tali kunsens, kif il-ligi hawn fuq citata tirrikjedi;

Illi fl-umli opinjoni tal-esponent isegwi li l-procedura applikata mill-Qorti tal-Magistrati ma kinitx korekta u ghalhekk l-atti huma difettuzi ghaliex il-Qorti tal-Magistrati qatt ma kienet kompetenti li tippronunzja s-sentenza fil-konfront tal-imputat;

Illi ghalhekk dina l-Onorabbli Qorti tal-Appell Kriminali ghandha **tirrevoka u thassar is-sentenza appellata**, kif fil-fatt ghamlet fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel Cauchi** moghtija fis-seduta tad-29 ta' April 2014 preseduta mill-Onor. Imhalled Lawrence Quintano.

IT-TIENI AGGRAVJU

¹ Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Illi, sussidjament u minghajr pregudizzju ghas-suespost jew ghall-aggravji l-ohra, ir-rikorrent umilment ihoss li l-Qorti tal-Magistrati erronjament skartat ix-xhediet li ngabru mill-esperti Dr. Renata Farrugia u Perit Profs. Alex Torpiano matul l-inkjesta Magisterjali, u li tali xhieda huma provi indispensabbli u ammissibbli skont il-ligi;

Illi l-appellant umilment jissottometti illi huwa qieghed iressaq dan l-aggravju a tenur tal-Artikolu 413 (1) (b) (vi) tal-Kodici Kriminali li jikkontempla kazijiet fejn “il-Pulizija, jew skont il-kaz, il-kwerelant ma jkunx gie permess waqt il-kawza li jipproduci b’appogg ghall-akkuza, xi prova indispensabbli li kienet ammissibbli skont il-ligi;”

Illi fis-sentenza appellata, il-Qorti tal-Magistrati kienet tal-fehma li stante li **“mkien ma hemm innizzel li l-esperti mahtura ghandhom jiehd u l-istqarrijiet guramentati”**, “[x-xhieda] li ngabret mill-esperti Torpiano u Farrugia se jkun skartati” (fol. 419 u 423) ;²

Illi jigi rilevat illi huwa l-umli fehma tar-rikorrent li certament bi zvista l-Qorti tal-Magistrat ma haditx konjizzjoni tad-Digrieti tan-Nomina ta’ Dr. Renata Farrugia u Perit Profs. Alex Torpiano li jinsabu a *fogli* 15 u 16 rispettivament fl-atti processwali tal-kawza odjerna; ³

Illi fil-*fogli* tal-atti processwali msemmin jidher ampjament car li kull wiehed minn dawn l-esperti gie nominat mill-Magistrat Joanne Vella Cuschieri - *ossia* l-istess Magistrat Inkwirenti li kkonkludiet l-inkjesta - **“bil-fakolta’ li tamministra / jamministra l-gurament lix-xhieda jekk ikun l-kaz”** (*fogli* 15 u 16) ;

Illi fil-fehma tal-esponenti appellant id-diversi xhieda ta’ xhud krucjali li ngabru mill-esperti Dr. Renata Farrugia u Perit Profs. Alex Torpiano matul l-inkjesta Magisterjali

² L-enfasi ta’ l-esponent.

³ Jew *fogli* 9 u 10 rispettivament tal-atti ta’ l-inkjesta Magisterjali.

li gew skartati erronjament certament jikkostitwixxu provi indispensabbli b'appogg għall-akkuzi kollha migjuba fil-konfront tal-imputat, u dan speċjalment *in visto* tal-fatt li dawn l-istess xhieda kienu fformaw is-sisien ta' hafna mill-argumenti li gew imressqin mill-Prosekuzzjoni;

Illi għaldaqstant l-esponent iħoss li għandu jsegwi li stante illi l-Qorti tal-Magistrati ddecidiet biex tiskarta evidenza indispensabbli u essenzjali li giet migbura mill-Magistrat Inkwirenti minghajr ebda gustifikazzjoni fil-ligi, hija l-umli fehma tal-esponent li **s-sentenza appellata għandha tigi rrevokata u mhassra.**

IL-TIELET AGGRAVJU

Illi, sussidjament u minghajr pregudizzju għas-suespost jew għall-aggravji l-oħra, fl-umli fehma tal-esponent is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fl-ismijiet premessi nhar is-16 ta' Settembru 2021 hija nulla w dana minhabba nuqqas ta' formalità jew minhabba htigiet ta' procedura li rrizultaw meta l-Awtorita' tal-Ippjannar ma nġhatatx id-dritt sabiex tidher u tippartecipa fil-kaz f'isem il-prosekuzzjoni, bi ksur tal-artikolu 96 tal-Att Dwar l-Ippjannar tal-Izvillup;

Illi l-appellant umilment jissottometti illi huwa qieghed iressaq dan l-aggravju a tenur tal-Artikolu 413 (1) (b) (viii) tal-Kodici Kriminali li jikkontempla kazijiet fejn "id-decizjoni tal-qorti inferjuri hija nulla minhabba nuqqas ta' formalità jew minhabba htigiet ta' procedura";

Illi, qabel xejn, jigi rilevat illi l-imputazzjonijiet kienu gew dedotti fil-konfront tal-imputat wara li nġhalqet il-*proces verbal* u wara li ntbagħat kwerela mill-Ufficju tal-Awtorita' tal-Ippjannar fil-konfront ta' Perit Saviour Micallef (*fol. 162*);

Illi waqt is-seduta ta' nhar is-17 ta' Novembru 2020 quddiem il-Qorti tal-Magistrati fil-kawza fl-ismijiet premissi⁴ d-difiza kienet ressqet bhala xhud lill-Perit Saviour Micallef fejn gie mistoqsi fuq l-involvement tieghu fil-kaz;

Illi l-Awtorita' tal-Ipjannar, permezz tal-avukat tal-fiducja taghha Dr. Melanie Sammut, talbet seduta stante lill-Qorti tal-Magistrati sabiex tkun awtorizzata tressaq il-kaz tal-Awtorita' ta' l-Ipjannar, tirrileva dwar il-kaz, u taghmel id-domandi lix-xhud in kontro-ezami;

Illi minkejja din it-talba, **l-Qorti kienet tal-fehma li “[l-Awtorita' ta' l-Ipjannar ma tista'] tirrileva xejn; il-Prosekutur irid jirrileva”,** u li “inti [Dr Melanie Sammut] jekk joghgbok inzel bilqieghda ghax ha naghmillek disprezz u nirrappurtak lill-Kummissjoni [...]” (*fol. 301 et seq*);

Illi konsegwentement, l-Awtorita' pprezentat rikors (*fol. 320*) quddiem l-istess Qorti sabiex tilmenta dwar id-drittijiet taghha bhala kwereleta li, skond hi, gew miksurin waqt dawk il-proceduri – izda il-Qorti cahdet din it-talba wkoll (*fol. 324*);

Illi fl-umli opinjoni tal-esponent, matul is-seduta hawn fuq imsemmija w konsegwentement matul is-seduti l-ohra li gew mismughin quddiem l-istess Qorti tal-Magistrati fil-kawza fl-ismijiet premissi, l-Awtorita' tal-Ipjannar ma kinitx giet permessa d-dritt sabiex tidher u tippartecipa fil-kaz f' isem il-prosekuzzjoni, u jezisti aggravju taht l-Artikolu 413 (1) (b) (viii) ghar-ragunijiet segwenti:

1. Illi ai termini tal-artikolu 410 tal-Kodici Kriminali, l-Awtorita' tal-Ipjannar bhala l-kwereleta kellha d-dritt li mhux biss tkun prezenti fil-proceduri tal-kawza fl-ismijiet surreferiti izda wkoll li tressaq provi u taghmel ezami u kontro-ezami ta' xhieda migjuba fil-kaz;

⁴ Din is-seduta instema' ukoll ghall-finijiet tal-kawzi kontra Mark, Joseph u Maria Agius, kif ukoll dik kontra l-kuntrattur Anthony Gorg Bugeja, ghax dawn it-tlett kawzi instemghu kontestwalment flimkien.

2. Illi ai termini tal-artikolu 96 ta' Att Dwar l-Ippjanar tal-Izvillup⁵ partikolarment sub-artikolu 3 li jiddisponi li "L-ufficjali mahtura taht dan l-artikolu ghandu jkollhom, minkejja kull ligi ohra, id-dritt li jghinu lill-pulizija fil-prosekuzzjoni ta' reati taht dan l-Att u li jidhru u jippartecipaw fil-kaz f'isem il-prosekuzzjoni", l-Awtorita' **kellha d-dritt li tippartecipa fil-kaz odjern f'isimha w anki f'isem il-prosekuzzjoni**;
3. Illi l-esponent ihoss li l-legislatur ippermetta ghac-cirkostanza prevedut mill-artikolu 96 ta' Att Dwar l-Ippjanar tal-Izvillup partikolarment ghaliex il-ligi tal-ippjanar hija wahda teknika u partikolari hafna u ghalhekk, dejjem bir-rispett, jinghad li ried li jkun hemm partecipazzjoni min-nahet l-ufficjali tal-Awtorita' u dana sabiex t-tressiq ta' provi u d-domandi jsiru fl-isfond tal-ambitu tekniku tal-kaz;
4. Illi jigi rilevat ukoll li l-partecipazzjoni tal-Awtorita' f'kawzi li jinkludu reati taht l-Att Dwar l-Ippjanar huwa essenzjali u dan mhux biss ghaliex l-Awtorita' hija f'pozizzjoni teknika ahjar li tressaq il-provi u tirregola l-pozizzjoni taghha, izda wkoll ghaliex l-Awtorita' tagixxi fl-interess generali speċjalment meta wiehed iqis li wahda mill-akkuzi tinvolvi reati fuq propjeta' skedata, liema skedar isir fl-interess pubbliku. Infatti jekk wiehed jaghmel riferenza ghall-akkuzi, jirrizulta li wahda mill-akkuzi hija fir-rigward li twettaq zvilupp jew thalla li jitwettaq zvilupp li permezz tieghu twaqqa' parti mill-fortifikazzjonijiet ta' madwar ic-Citadella liema fortifikazzjoni huma skedati ai termini tal-Avviz Numru 427 mahrug fil-Gazzetta tal-Gvern ta' nhar is-27 ta' Gunju 1995. Din l-akkuza tinkwadra bhala ksur tal-artikolu 103 (1) (b) tal-provvedimenti tal-Att dwar l-Ippjanar tal-Izvillup;
5. Illi jsegwi li galadarba wahda mill-akkuzi hija proprju fuq ksur ta' artikolu taht l-

⁵ Kapitolu 552 tal-Ligijiet ta' Malta.

Att Dwar l-Ippjanar tal-Izvillup, l-Awtorita' mhux biss kellha d-dritt li taghmel il-kontro-ezami tax-xhieda tal-Perit Saviour Micallef ai termini tal-artikolu 410 tal-Kap 9 izda wkoll ai termini tal-artikolu 96 tal-Kap 552;

Illi ghaldaqstant l-esponent ihoss li ghandu jsegwi li stante illi l-Awtorita' tal-Ippjanar ma gietx permessa d-dritt sabiex tidher u tippartecipa fil-kaz odjern minghajr gustifikazzjoni fil-ligi, **is-sentenza appellata ghandha tigi rrevokata u mhasra.**

IR-RABA' AGGRAVJU

Illi sussidjament u minghajr pregudizzju ghas-suespost jew ghall-aggravji l-ohra, l-esponent jirrileva li l-Qorti tal-Magistrati fis-sentenza taghha ghaddiet biex tillibera lill-imputat mill-EWWEL imputazzjoni minhabba li l-fatt ma kienx fih l-ingredjenti tar-reat ikkontemplat f'tali imputazzjoni dedotta kontrih;

Illi l-appellant umilment jissottometti illi huwa qieghed iressaq dan l-aggravju a tenur tal-Artikolu 413 (1) (b) (iv) (i) tal-Kodici Kriminali li jikkontempla kazijiet fejn "l-imputat jew l-intimat jigi liberat minhabba f'li l-fatt ma jkunx fih l-ingredjenti ta' reat";

Illi l-Qorti tal-Magistrati fis-sentenza appellata, wara li kkunsidrat l-ewwel imputazzjoni, kkonkludiet li l-fatt ma hemmx fih l-ingredjenti tar-reat ikkontemplat taht l-Artikolu 328 tal-Kodici Kriminali, u dan stante li **l-hajt in dizami ma jappartjenix lill-Gvern ta' Malta**, u b'hekk iddecidiet li din l-imputazzjoni ma tistax tirrizulta u ghaddiet biex tillibera lill-imputat min din l-imputazzjoni;

Illi l-Qorti bbazat din id-decizjoni fuq tlett provi:

- 1) **L-ewwel prova:** id-dikjarazzjoni "Hemmhekk mhux *registration area*" li tinsab fix-xhieda ta' Dr Marlin Vella (Assistent Registratur tal-Artijiet) *a fol.* 190 tal-atti processwali; u

- 2) **It-tieni prova:** “Jidher car minn dawn ir-ritratti [li jinsabu a fol. 41 tal-atti processwali] li l-Gvern ma inkludix dan il-hajt u l-faccati l-oħra tad-djar adjacenti fir-restawr estensiv li sar fic-Cittadella recentement”; u
- 3) **It-tielet prova:** id-dikjarazzjoni “[il-hajt] ma kellux valur evidenti, certament mhux valur ta' fortifikazzjoni **ghax** kien pjuttost assocjat *ma' xogħol*⁶ li sar wara meta nholqot id-dar u aktarx meta nholqu certi interventi fuq wara l-proprjetà" li tinsab fix-xhieda ta' Mark Anthony Mifsud (mis-Sovrintendenza tal-Patrimonju Kulturali) a fol. 194 tal-atti processwali;

Illi kif se jigi umilment spjegat mill-esponent, it-tlett provi hawn fuq imfissrin **ma jikkoncernawx il-kwistjoni ta' min jappartjeni l-hajt in dizami**, u li fil-kawza odjerna l-fatti fihom l-ingredjenti tar-reat ikkontemplat minn artikolu 328 tal-Kodici Kriminali, fosthom li l-hsara saret għad-dannu tas-Sovrintendenza tal-Patrimonju Kulturali u / jew il-Gvern ta' Malta;

Illi dwar l-**ewwel prova** hawn fuq imfissra, jigi umilment sollevat li Dr Marlin Vella kien għamel din id-dikjarazzjoni biex iwiegeb għall-mistoqsija specifika hafna tal-Qorti, li kienet “to testify on whom **the property** Triq Sir Adrian Dingli, Rabat, Gozo is”;⁷ Illi l-veritenza li fuqha tistrieħ l-ewwel imputazzjoni li giet dedotta fil-konfont tal-imputat **assolutament ma tikkoncernax** l-identifikazzjoni tal-propjetarju / i tad-dar li tinsab f' Triq Sir Adrian Dingli, Rabat, Gozo, izda l-identifikazzjoni tal-propjetarju / i tal-hajt divizorju in kwistjoni, u għalhekk din il-parti tax-xhieda ta' Dr Marlin Vella ma setghetx tintuza bhala evidenza fil-kwistjoni ta' jekk il-hajt in dizami jappartjeni lis-Sovrintendenza tal-Patrimonju Kulturali u / jew il-Gvern jew le;

Illi fil-fatt jirrizulta li l-hajt in kwistjoni jifred zewg fondi ma genb xulxin – ossia d-dar tal-familja Agius u l-Fortifikazzjonijiet ta-Cittadella - u għalhekk **il-Qorti tal-Magistrati kellha tapplika l-prezunzjoni juris tantum tal-komunanza tal-istess**

⁶ L-enfasi ta' l-esponent.

⁷ L-enfasi ta' l-esponent.

hajt;⁸ jigi sollevat ukoll li l-prosekuzzjoni fil-kawza odjerna ma kellhom jippruvaw xejn ghajr is-sussistenza tal-prerekwiziti ghal din il-prezunzjoni, cioe' li l-hajt jifred zewg fondi ma genb xulxin;

Il-fatt li dan il-hajt jifred zewg fondi ma genb xulxin gie ampjament provat quddiem il-Qorti tal-Magistrati fil-kawza fl-ismijiet premessi, inkluz permezz tad-diversi pjanti w ritratti li gew esebiti quddiemha li jinkludu l-pjanta *a fol* 34 u r-ritratti inseriti *a fol.* 35 sa 38, li huma ritratti mehudin “minn fuq il-passagg madwar il-Foss tac-Cittadella”, u r-ritratti *a fol.* 41, li juru l-hajt in kwistjoni kif kien qabel l-incident;

Illi in oltre jigi umilment rilevat li fir-rigward **it-tielet prova** hawn fuq imfissra, permezz tad-dikjarazzjoni ta' Mark Anthony Mifsud citata mill-Qorti u hawn fuq kwotata, l-esponent bir-rispett jilmenta li dan ix-xhud hawnhekk ma kienx qed jikkumenta dwar min huma s-sidien tal-hajt in kwistjoni, u b'hekk ma setghetx tintuza bhala provi ta' lil min jappartjeni l-hajt;

Illi l-esponent umilment ihoss li x-xhud hawnhekk kien qiegħed jispjega dwar il-fatt li **ghalkemm** in-naha ta' barra tal-hajt divizorju (*ossia* l-qoxra tas-swar tac-Cittadella, fejn sussegwentement inbniet id-dar tal-familja Agius) kien **originarjament tal-istess materjali** bhal dawk li jinsabu fil-partijiet originali tal-fortifikazzjonijiet, **minhabba l-fatt** li kienu saru xogħlijiet fuq dik in-naha madwar mitejn (200) sena ilu, din in-naha illum saret **irrikonoxxibbli** bhala parti mill-fortifikazzjonijiet tac-Cittadella, izda certament ma jistax jingħad li, **f' sens strutturali**, tali hajt mitejn sena ilu b'xi mod ma baqax ikun parti **integrali** tal-istrutturi tal-fortifikazzjonijiet imsemmijin;

⁸ App. Civ. 47 / 06, **Therese Pace bhala mandatarja ta' bintha Elizabeth xebba Pace debitament mahtura bi prokura hawn annessa vs Carmela xebba Borg u b'digriet tat-3 ta' Dicembru 2008, il-gudizzju gie trasfuz f'isem Philip Vella, Olympia Borg, Andrew Vella u Bernarda mart Salvu Vella, minflok Carmela Borg li mietet fil-mori tal-kawza** deciza mill-Qorti tal-Appell Civili presedua mill-Imhallfin S.T.O. Prim Imhallef Silvio Camilleri, Onor. Imhallef Tonio Mallia u Onor. Imhallef Noel Cuschieri nhar it-Tlieta 18 ta' Lulju 2017

Illi fil-fatt, il-hajt fuq in-naha tad-dar qatt ma giet b' xi mod separata mill-qoxra tal-fortifikazzjoni, izda jirrizulta li l-bixra biss ta' din il-qoxra giet mibdula;

Illi fil-fatt fl-istess seduta r-rapprezentant tas-Sovrintendenza kien stqarr, ftit hin qabel ma qal dak li gie kkwotat mill-Qorti tal-Magistrati, li:

“meta nbriet id-dar, probably in the late nineteenth century [...] dawn probabbli biddlu l-allinjament tant li l-morfologija tal-hajt ma kinitx [recte: kinit] TIXHED li kienet parti originali mill-fortifikazzjonijiet” (fol. 193) (l-enfasi ta' l-esponent) ;

Illi taht dan l-aggravju l-esponent umilment jaccenna ukoll illi, ghall-kontrarju tal-fehma tal-Qorti tal-Magistrati, il-fatt li dan il-hajt kien parti integrali mill-fortifikazzjonijiet tac-Cittadella gie rikonoxxut kemm-il darba matul l-Inkjesta Magisterjali permezz tax-xhieda migbura quddiemha u fil-proceduri quddiem il-Qorti tal-Magistrati, fosthom bil-hrug mill-Ufficju tas-Sovrintendenza tal-Patrimonju Kulturali ta' *Conservation Order* li jispjega b' mod car u inekwivoku li “A section [ossia l-hajt in dizami] of the parapet wall⁹ and counterscarp¹⁰ at Cittadella collapsed” (vide fol. 188)¹¹;

Illi, in oltre, matul ix-xhieda tieghu l-Perit Hermann Bonnici pprezenta relazzjoni fejn bil-gurament ikkonferma illi:

For this reason, the masonry elements shall be carefully lifted from site, sorted and stored in the vicinity to be used in the reconstruction of the foundations of the collapsed covertway¹². As far as is technically possible, the original construction methodology

⁹ “A parapet fortification is a wall of stone, wood or earth on the outer edge of a defensive wall or trench, which shelters the defenders.” – <https://en.wikipedia.org/wiki/Parapet>

¹⁰ “A scarp and a counterscarp are the inner and outer sides, respectively, of a ditch or moat used in fortifications. Attackers [...] must descend the counterscarp and ascend the scarp” - <https://en.wikipedia.org/wiki/Counterscarp>

¹¹ L-enfasi ta' l-esponent.

¹² “A covertway or covered way is a path on top of the counterscarp of a fortification” - <https://en.wikipedia.org/wiki/Covertway>

*shall be employed in the reconstruction of the **counterscarp** (fol. 221) (l-enfasi ta' l-esponent) ;*

Illi fir-rigward **it-tieni bazi**, l-esponent umilment ihoss li mir-ritratti esebiti u hawn fuq riferiti jidher car li l-hajt in kwisjoni ma kellux bzonn l-ebda tip ta' restawr ghax kien ghadu fi stat ta' konservazzjoni tajjeb; illi fi kwalunkwe kaz, l-esponent b'kull rispettt ihoss li prova bhal din ma tista' qatt titqies bhala prova ta' min huma l-isidien ta' kwalunkwe proprjeta' immobbli - fil-fatt, l-esponent umilment jissuggerixxi li jista' jkun il-kaz li l-awtoritajiet kienu ddecidew biex jikkonservaw biss dawk il-partijiet tal-fortifikazzjonijiet li kellhom bzonn konservazzjoni, kif fil-fatt huwa l-prassi komuni fost il-konservaturi diligenti;

Illi ghaldaqstant l-esponent ihoss li ghandu jsegwi li fil-verita', l-ingredjenti ta' l-artikolu Artikolu 328 tal-Kodici Kriminali tassew jezistu fil-fatti tal-kaz odjern, u dan stante illi l-hajt jew parti minnu jappartjeni lill-Gvern **ghax** jiffirma parti integrali mill-fortifikazzjonijiet ta-Cittadella;

Illi, l-esponent ihoss li altrimenti l-Qrati taghna jkunu qeghdin jaghtu l-impressjoni dannaggjuza li kull modifikazzjoni u / jew *accretion* li sar lill-fortifikazzjonijiet ta-Cittadella *wara s-seklu hmistax* jista' jigi mwaqqa' jew mibdul minn dawk il-propjetarji l-ohra li ghandhom il-hitan divizorji jappoggjaw tali fortifikazzjonijiet u dan minghajr ebda konsegwenzi;

Illi ghalhekk din il-Qorti ghandha ssib lill-imputat hati skond din l-ewwel imputazzjoni.

IL-HAMES AGGRAVJU

Illi sussidjament u minghajr pregudizzju ghas-suespost jew ghall-aggravji l-ohra, l-esponent jirrileva li l-Qorti tal-Magistrati fis-sentenza taghha ghaddiet biex

tillibera lill-imputat mit-TIENI imputazzjoni minhabba li l-fatt ma kienx fih l-ingredjenti tar-reat ikkontemplat f'tali imputazzjoni dedott kontrih;

Illi l-appellant umilment jissottometti illi huwa qieghed iressaq dan l-aggravju a tenur tal-Artikolu 413 (1) (b) (iv) (i) tal-Kodici Kriminali li jikkontempla kazijiet fejn "l-imputat jew l-intimat jigi liberat minhabba f'li l-fatt ma jkunx fih l-ingredjenti ta' reat";

Illi, l-Qorti tal-Magistrati fis-sentenza appellata, wara li kkunsidrat t-tieni imputazzjoni, kkonkludiet li l-fatt ma fihx l-ingredjenti tar-reat ikkontemplat taht l-Artikolu 70 (1) (a) tal-Att Dwar il-Patrimonju Kulturali,¹³ u dan stante li l-hajt in dizami **ma jiformax parti mill-“proprjeta’ kulturali” ta’ Malta**, u b'hekk iddecidiet li tali imputazzjoni ma tistax tirrizulta u ghaddiet biex tillibera lill-imputat minn din l-imputazzjoni;

Illi jigi rilevat illi, skond il-fehma umli tal-esponent, il-Qorti wasslet ghad-decizjoni taghha li l-fatt ma fihx l-ingredjenti tar-reat a bazi ta' interpretazzjoni hazina tal-ligi;

Illi, skond is-sentenza appellata, l-hajt in dizami ma jiformax parti mill-“proprjeta’ kulturali” ta’ Malta u ghalhekk ghaddiet biex tillibera lill-imputat minn din l-imputazzjoni;

Illi l-Qorti bbazat din id-decizjoni fuq artikolu 2 tal-Att dwar il-Patrimonju Kulturali w fuq ix-xhieda ta' Mark Anthony Mifsud fejn spjega li "il-hajt li nizel, *ir-retaining wall*, il-hajt ta' appogg ma kellux valur evidenti, certament mhux valur ta' fortifikazzjoni ghax kien pjuttost assocjat ma' xoghol li sar wara meta nholoqot id-dar" (fol. 194) ;

¹³ Kapitolu 445 tal-Ligijiet ta' Malta.

Illi qabel xejn jigi rilevat li artikolu 2 tal-Att dwar il-Patrimonju Kulturali jiddisponi illi "proprjetà kulturali" tfisser proprjetà mobbli jew immobbli, irrespettivament ta' min hi, **li taghmel parti mill-patrimonju kulturali;**

Illi, l-esponent ihoss li l-Qorti kellha tikkunsidra d-disposizzjonijiet ta' artikolu 3 ta' l-istess Att, apparti dawk li nsibu taht artikolu 2, ghaliex **minn artikolu 3 johrog car li l-hajt li nizel jiffirma parti mill-proprjeta' kulturali, anki jekk dina l-Onorabbli Qorti kellha tiddeciedi illi ma jifformax parti mill-fortifikazzjonijiet in kwistjoni;**

Illi artiklu 3 ta' Att Dwar il-Patrimonju Kulturali jiddisponi illi:

*[...] oggett ma jitqiesx li jkun jaghmel parti mill-patrimonju kulturali kemm-il darba dan ma jkunx ezista f'Malta, inkluzi l-ibhra territorjali taghha, jew f'xi pajjiz iehor, **ghal hamsin sena**, jew kemm-il darba ma jkunx oggettta' valur kulturali, artistiku, storiku, etnografiku, xjentifiku jew industrijali, ukoll jekk kontemporanju, li ghandu jigi preservat.*

Illi ghalhekk isegwi li waqt li artikolu 2 jistabbilixxi li "proprjetà kulturali" tfisser kwalunkwe proprjetà li taghmel parti mill-patrimonju kulturali, artikolu 3 jiddisponi li l-patrimonju kulturali jikkonsisti fi kwalunkwe oggett li ghandu iktar minn hamsin sena (jew inqas jekk skond is-Sovrintendenza l-oggett ghandu l-valuri msemmijin f'tali artikolu u ghandu jigi preservat) ;

Illi fil-fatt jirrizulta, anki mill-istess xhieda ta' Mark Anthony Mifsud (*fol. 193: fin-"nineteenth century"*) , li x-xoghlijiet fuq il-hajt in kwistjoni kienu saru **iktar minn mitejn (200) sena ilu**, u ghalhekk avolja l-fatt li l-qoxra tal-fortifikazzjonijiet ma kinitx tinstab fl-istat originali taghha fejn qieghda d-dar tal-familja Agius, dawk ix-xoghlijiet li saru lill-hajt mitejn sena ilu **wkoll** ghandhom jitqiesu bhala "propjeta' kulturali" ta' Malta ghax jifformaw parti mill-patrimonju kulturali ghas-semplici raguni li gew imwettqin iktar minn hamsin sena ilu;

Illi ghaldaqstant l-esponent ihoss li ghandu jsegwi li fil-verita', l-ingredjenti ta' l-artikolu 70 (1) (a) ta' l-Att Dwar il-Patrimonju Kulturali tassew jezistu fil-fatti tal-kaz, u dan stante illi l-hajt zgur jifforma parti mill-proprjeta' kulturali ta' Malta minhabba l-fatt li ghandu iktar minn hamsin sena, u **ghalhekk din il-Qorti ghandha ssib lill-imputat hati skond din it-tieni imputazzjoni.**

IS-SITT AGGRAVJU

Illi sussidjament u minghajr pregudizzju ghas-suespost jew ghall-aggravji l-ohra, l-esponent jirrileva li l-Qorti tal-Magistrati fis-sentenza taghha ghaddiet biex tillibera lill-imputat **mit-TIELET imputazzjoni** minhabba li l-fatt ma kienx fih l-ingredjenti tar-reat ikkontemplat f'tali imputazzjoni dedott kontrih;

Illi l-appellant umilment jissottometti illi huwa qieghed iressaq dan l-aggravju a tenur tal-Artikolu 413 (1) (b) (iv) (i) tal-Kodici Kriminali li jikkontempla kazijiet fejn "l-imputat jew l-intimat jigi liberat minhabba f'li l-fatt ma jkunx fih l-ingredjenti ta' reat";

Illi, l-Qorti tal-Magistrati fis-sentenza appellata, wara li kkunsidrat t-tielet imputazzjoni, kkonkludiet li l-fatt ma fihx l-ingredjenti tar-reat ikkontemplat taht Artikolu 103 (1) (b) tal-Att Dwar l-Idjannar tal-Izvilupp, u dan stante **tlett ragunijiet**:

- 1) il-hajt in dizami ma jifformax parti mill-fortifikazzjonijiet ta' madwar ic-Cittadella; u
- 2) ir-reat ikkontemplat fl-artikolu surrferit mhux wiehed kolpuz; u
- 3) il-hajt in dizami mhux skedat skond l-Avviz numru 427 mahrug fil-Gazzetta tal-Gvern ta' nhar is-27 ta' Gunju 1995, u ghalhekk ghaddiet biex tillibera lill-imputat minn din l-imputazzjoni;

Illi kif se jigi umilment spjegat mill-esponent, it-tlett ragunijiet hawn fuq imfissra **mhumieq minnhom**, u li fil-fatt jirrizulta li l-fatti tal-kawza odjerna fihom l-

ingredjenti tar-reat ikkontemplat minn Artikolu 103 (1) (b) tal-Att Dwar l-Ipjannar tal-Izvilupp, fosthom li l-hsara saret lill-fortifikazzjonijiet ta' madwar ic-Cittadella permezz tan-negligenza tal-imputat;

Illi fir-rigward l-**ewwel raguni**, ossia l-kwistjoni ta' jekk il-hajt jiffirma parti mill-Fortifikazzjonijiet jew le, l-esponent jaccenna bir-rispett li matul l-indagni tal-Magistrat Inkwirenti u l-proceduri quddiem il-Qorti tal-Magistrati, gie ampjament kkonfermat li l-hajt kien **u huwa** parti integrali mill-fortifikazzjonijiet tac-Cittadella, inkluz meta l-Ufficju tas-Sovrintendenza tal-Patrimonju Kulturali hareg *Conservation Order* minhabba li "A section [ossia l-hajt in dizami] of the parapet wall ¹⁴ and *counterscarp* ¹⁵ at Cittadella collapsed" ¹⁶ (fol. 188) ;

In oltre, gie kkonfermat bir-relazzjoni tal-Perit Hermann Bonnici li halef bil-gurament tieghu illi:

"For this reason, the masonry elements shall be carefully lifted from site, sorted and stored in the vicinity to be used in the reconstruction of the foundations of the collapsed covertway ¹⁷. As far as is technically possible, the original construction methodology shall be employed in the reconstruction of the *counterscarp*" (fol. 25) (enfasi tal-esponent) ;

Illi rigward it-**tieni raguni** msemija mill-Qorti hawn fuq imfissra, jigi rilevat li hija l-umli fehma tal-esponent li l-Qorti ghamlet interpretazzjoni hazina tal-Artikolu 103 (1) (b) tal-Att Dwar l-Ipjannar tal-Izvilupp;

¹⁴ "A parapet fortification is a wall of stone, wood or earth on the outer edge of a defensive wall or trench, which shelters the defenders." – <https://en.wikipedia.org/wiki/Parapet>

¹⁵ "A scarp and a counterscarp are the inner and outer sides, respectively, of a ditch or moat used in fortifications. Attackers [...] must descend the counterscarp and ascend the scarp" - <https://en.wikipedia.org/wiki/Counterscarp>

¹⁶ L-enfasi ta' l-esponent.

¹⁷ "A covertway or covered way is a path on top of the counterscarp of a fortification" - <https://en.wikipedia.org/wiki/Covertway>

Illi il-Qorti fis-sentenza appellata kienet tal-fehma li:

“Ebda wahda mid-dispozizzjonijiet tal-artikoli 57 u 58 tal-Att dwar l-Ippjanar tal-Izvilupp ma jaghmel referenza ghal xi forma ta' culpa u ghalhekk huwa evidenti li r-reati huma doluzi (vide, passim, is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet) . Ma huwiex kontestat li qatt ma kien hemm intenzjoni, la diretta u lanqas pozittiva indiretta, li jitwaqqa' l-hajt mertu ta' din il-kawza; ir-reati msemija fis-subartikoli (5) u (6) tal-artikolu 57 jirrikjedu intenzjoni - dolo - li mhux biss ma gietx ippruvata f dan il-kaz imma addirittura hija manifestament eskluza mill-provi. Dan qed jinghad minghajr pregudizzju ghall-fatt li qatt ma saret xi allegazzjoni li l-imputat volontarjament ried iwaqqa' l hajt in kwistjoni” (l-enfasi ta' l-esponent) ;

Illi fl-umli fehma ta' l-esponent, din hija interpretazzjoni hazina tal-ligi in dizami, u dan stante li huwa tassew minnu li l-artikoli msemmin hawn fuq **jippermettu n-negligenza**;

Illi dawn l-artikoli jiddisponu s-segwent:

(5) *It-twettiq ta' xoghljiet, id-demolizzjoni, tibdil u estensjoni ta' proprjetà skedata huma projbiti jew ristretti kif previst f' dan l-artikolu jew fl-ordni ta' konservazzjoni relattiv.*

(6) *Ebda xoghol ta' kull xorta m'ghandu jitwettaq fi proprjetà skedata jew fuqha u ebda proprjetà skedata m'ghandha tigi demolita, mibdula jew imkabbra hlief bil-permess tal-Bord tal-Ippjanar, moghti wara li ssirlu applikazzjoni u li jkun fiha dawk id-dettalji li l-Bord tal-Ippjanar jehtieg, jew skont id-dispozizzjonijiet ta' ordni ghall-konservazzjoni, u ghall-ghanijiet ta' dan l-artikolu, **hsara lil u distruzzjoni ta' kull parti ta' proprjetà skedata ghandha titqies bhala demolizzjoni taghha** (l-enfasi ta' l-esponent) ;*

Illi fl-umli opinjoni tal-esponent huwa manifestament car li r-raguni ghalfejn il-legislatur kellu jikkjarifika li għall-ghan ta' l-artioklu hawn fuq imsemmi l-kelma "demolizzjoni" tinkludi ukoll l-"**hsara**", kien precizament biex jipprotegi proprjetajiet skedati minn kwalunkwe tip ta' demolizzjoni, inkluz dak li jsir permezz tan-negligenza;

Illi fil-fatt, skond Black's Law Dictionary l-kelma "hsara" giet imfissra bhalha:

Loss, injury, or deterioration, caused by the negligence, design, or accident of one person to another, in respect of the latter's person or property. The word is to be distinguished from its plural ¹⁸ (enfasi tal-esponent) ;

Illi kif iddecidiet il-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawza *Il-Pulizija vs Salvatore Camilleri*¹⁹ dwar ic-cirkostanzi ta' meta l-hsara tista' tigi kkagunata permezz tan-negligenza ta' kwalunkwe tip, jigi rilevat illi:

Negligenza tikkostitwixxi koncett negattiv, u tikkonsisti fl-ammissjoni ta' dak il-grad ta' diligenzali tehtieg skond ic-cirkustanzi. Il-grad ta' diligenza joarja anki skond l-entita' tar-riskju u l-gravita' tal-hsara li tista' ssir; u din id-diligenza tista' tigi meqjusa anki in bazi għall-ligijiet li jimponu certi doveri. Sakemm hemm "a chain of causation" bejn in-negligenza originarja u l-hsara li grat, hemm ir-responsabilita', avvolja jkun hemm "an intervening act of a third person"; bastali dak l-att tat-terza persuna seta' jew kien imissu jigi ragjonevolment prevedut. Min ikun hati ta' negligenza li taqa' taht dawn it-"tests", jirrispondi għall-hsara li tigri, avvolja l-fatt li kkaguna l-hsara jkun għamli haddiehor (l-enfasi ta' l-esponent) ;

Illi l-fatt li l-hajt in kwistjoni gie demolit minhabba n-negligenza tal-imputat kien gie ampjament ippruvat quddiem il-Qorti tal-Magistrati fil-mori tal-kawza fl-ismijiet

¹⁸ Black's Law Dictionary, 2nd Ed.

¹⁹ Fis-sentenza preseduta mill-Onor. Imhalef William Harding fis-seduta tas-17 ta' Mejju 1948. Volum 33F (1948) , Parti Nru. 4, Taqsima , Pagna 690.

premessi b'diversi provi, u dawn jinsabu elenkati fin-Nota ta' Sottomissjonijiet tal-Kummissarju tal-Pulizija (a fol. 342 et seq.) ;

Illi ghalhekk l-esponent ihoss li din l-Onorabbli Qorti ghandha tikkonkludi li l-Kummissarju tal-Pulizija fl-istess Nota ta' Sottomossjonijiet kellu ragun meta kien tal-fehma li dan ir-reat jippermetti n-negligenza;

Illi rigward **it-tielet raguni**, ossia l-kwistjoni ta' jekk il-hajt kien skedat jew le skont l-Avviz numru 427 mahrug fil-Gazzetta tal-Gvern ta' nhar is-27 ta' Gunju 1995, dan ukoll gie pprovat quddiem il-Qorti tal-Magistrati fl-ismijiet surreferiti, fosthom ix-xhieda ta' Gordon Grech, stazzjonat il-*Planning Authority*, Ghawdex bhala *Senior Executive Officer*, li fis-seduta tat-18 ta' Frar 2020 ikkonferma bil-gurament li "**dak il-hajt li waqa' huwa Grade One (1) building skont l-Avviz Legali 427 / 95**" (a fol. 169);

Illi min din ix-xhieda, kif ukoll a bazi tal-*Conservation Order* li nhareg mill-Ufficju tas-Sovrintendenza tal-Patrimonju Kulturali (inserita a fol. 188) ²⁰, fost provi ohrajn li gew esebiti quddiem l-Ewwel Qorti, johrog b' mod car li **l-hajt huwa skedat ghax jiforma parti mill-fortifikazzjonijiet**;

Illi ghaldaqstant l-esponent ihoss li ghandu jsegwi li fil-verita', l-ingredjenti ta' artikolu 103 (1) (b) tal-Kapitolu 552 tal-Ligijiet ta' Malta tassew jezistu fil-fatti tal-kaz odjern, u dan stante illi l-hajt zgur jiforma parti mill-fortifikazzjonijiet tac-Cittadella li huma skedati skond il-ligi, u stante li l-hsara lill-hajt saret bin-negligenza tal-imputat, u **ghalhekk din il-Qorti ghandha ssib lill-imputat hati skond din it-tielet imputazzjoni.**

Semghet lill-partijiet jittrattaw il-kaz u appuntu id-difiza tiddikjara li qed taqbel ma l-ewwel aggravju imressaq mill-Avukat Generali u ghalhekk waqt is-seduta li

²⁰ L-enfasi ta' l-esponent.

inzammet nhar is-7 ta' Jannar 2022, il-partijiet qablu li din il-Qorti ghandha tillimita ruhha fil-gudizzju taghha dwar l-ewwel aggravju.

Ikkunsidrat,

Illi l-appellant Avukat Generali qieghed jecepixxi n-nullita' tas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fl-ismijiet premissi datata is-16 ta' Settembru, 2021. Huwa qieghed jibbaza l-ewwel aggravju tieghu a tenur Artikolu 413(1)(b)(viii) tal-Kodici Kriminali u dan stante li t-tieni imputazzjoni a tenur Artikolu 70(1) tal-Att Dwar il-Patrimonju Kulturali jistipula is-sewgewenti:

70.(1) *Kull min:*

(a) *xjentement, jew b'negligenza, nuqqas ta' hila jew ta'osservanza ta' regolamenti jikkaġuna dannu lil jewjeqred proprjeta' kulturali sew jekk tali proprjeta'kulturali tkun sew jekk ma tkunx registrata f'xiinventarju skont dan l-Att, u kemm jekk is-sid ta' taliprprjeta' ta' patrimonju kulturali jkun il-persuna litkun ikkaġunat il-ħsara jew il-qerda, kemm dik il-persuna tkun qegħda tamministraha b'mod legittimu;*

għandu jkun hati ta' reat kontra dan l-Att u għandu jehel, meta jinstabhati, multa ta' mhux inqas minn elfejn euro (€2,000) u li ma taqbiżx mitejn u hamsin elf euro (€250,000), jew prigunerija għal terminu lima jaqbiżx sitt (6) snin, jew għal dik il-multa u prigunerija:

F'dan l-istadju l-Qorti tixtieq taghmel referenza għall-Artikolu 370(4) tal-Kodici Kriminali li jstipula s-segweni:

(4) (a) *Minkejja d-dispożizzjonijiet tas-subartikolu (1)(b), jekk id-delitt li bih l-imputat ikun akkużat huwa wieħed li għalih hemm piena ta'*

prigunerija għal żmien ta' aktar minn sentejn iżda mhux aktar minn sitt snin, il-qorti għandha, waqt l-eżami tal-akkużat skont l-artikolu 392 iżda qabel ma jiġi eżaminat skont is-subartikolu (l)(b) ta' dak l-artikolu, tistaqsi lill-akkużat jekk għandux oġġezzjoni illi l-każ tiegħu jiġi ittrattat bi proċedura sommarja; u l-qorti għandha tagħtih żmien xieraq biex iwieġeb għal din il-mistoqsija.

b) Jekk, matul l-imsemmi żmien, l-akkużat iwieġeb li huwa m'għandux oġġezzjoni illi l-każ tiegħu jiġi ittrattat bi proċedura sommarja, il-qorti għandha tistaqsi lill-uffiċjal prosekutur jekk l-Avukat Ġenerali jkunx ta l-kunsens tiegħu bil-miktub sabiex il-każ jiġi ittrattat bi proċedura sommarja, u jekk ma ssir ebda oġġezzjoni, il-qorti għandha tinnota dan il-fatt filproċess u malli tagħmel hekk il-qorti tkun kompetenti li tittratta l-każ tal-akkużat u għandha tipproċedi skont hekk:

Iżda ebda haġa f' dan is-subartikolu ma għandha tiftiehem li żżomm lill-qorti milli tipproċedi bil-kompilazzjoni meħtieġa jekk mill-provi jkun jidher li sar delitt li jaqbez il-kompetenza tagħha

Il-kompetenza originali tal-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali meta bdiet il-proċedura kontra l-appellat kienet dwar reati li jgħorru piena ta' mhux aktar minn sentejn prigunerija. L-Ewwel Qorti ma kellhiex il-kunsens tal-Avukat Ġenerali sabiex il-każ kontra l-imputat jitmexxa bil-proċedura sommarja skond l-Artikolu 370(4)(a). Minkejja dan, din ma pprocedietx fil-kompetenza istrutturja tagħha iżda qabdet u pprocediet bhala Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali. Din il-Qorti hi tal-fhema illi l-Ewwel Qorti ma haditx id-deċizzjoni korretta skond il-ligi u dan *stante* kif gie ritenut fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Maurice**

Attard²¹ li '*l-kompetenza tal-Qrati hija dejjem kwistjoni ta' ordni pubbliku ghaliex qorti ma tistax tassumi poteri li mhumiex moghtija lilha bil-ligi.*'

In vista' tal-karenza fil-formalita' tal-proceduri quddiem l-Ewwel Qorti, liema formalita' hija wahda essenzjali, qed tiddikjara nulla u bla effett is-sentenza appellata.

Il-Qorti, wara li rat l-Artiklolu 428 tal-Kodici Kriminali, tordna li l-atti jintbaghtu lura lill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali sabiex tisma u tiddeciedi l-kaz mill-gdid.

(ft) Consuelo-Pilar Scerri Herrera
Imhallef

Nadia Ciappara
Deputat Registratur

²¹ Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar l-1 ta' Novembru, 2021.